

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 4. Quid debeat poni ex parte conditionis, & quid ex parte
conditionari, vt veritas obiectiua conditionata sit cog[n]oscibilis à Deo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

conditionatam huiusmodi effectuum nullum decretum Dei actu existens necessarium sit. Quemadmodum enim ad hanc veritatem conditionatam, *Si Petrus existeret, peccaret*, non est necesse quod Petrus actu existat; sed satis est, quod supponatur in hypothese existentia eius: tametsi peccatum essentialiter ab ipsa existentia dependeat. Ita nec est necesse, quod detur actu in Deo decretum essentialiter requisitum ad existentiam talis peccati, sed satis est, quod illud pariter in hypothese supponatur. Ex quo manifeste consequitur contra Alvarez, & suos, esse necessarium esset ad veritatem determinatam futuri conditionati decretum connectens conditionem cum illo, non debere huiusmodi decretum esse iam actu in Deo, prout ab eis adstruitur; sed sufficere, quod illud supponeretur in hypothese simul cum conditione. De quo plura dicenda infra quaest. 7.

48 Ex quibus patet ad ea, quae obijciuntur. Quo pacto conditionata contingentia titulo entium creatorum, subindeque veritas eorum possint a decreto Dei dependere, quin aliqua praedeterminatio ad illa ex parte causarum ponatur. Quomodo etiam propositiones, quibus eorum existentia enunciatur, verae sint, aut falsae determinate independenter a connexionione conditionis cum conditionato. Quomodo denique eorum veritas, vel falsitas non sit necessaria, sed contingens, atque adeo subiecta arbitrio Dei. Addo, quando huiusmodi conditionata sunt negativa, nullo decreto Dei egerere, sed tantum omissione decreti impeditivo illorum iuxta ea, quae de absolutis dicebamus quaest. illa 3. citata.

49 Denique obijciunt S. Tho. opus. 48. tract. de Enunciatione cap. 14. post medium. Vbi docet, ad veritatem conditionalis propositionis requiri, quod consequens necessario sequatur ex antecedente. Ad quod prius tradiderat etiam Boetius in lib. 3. Periherm. pag. 5. in secunda editione. Respondeo, hos Doctores dumtaxat loqui ibi, ut ex contextu constat, de conditionalibus illatiua, cuius potissimum apud Dialecticos habetur ratio, ut pote quae si la nobis in vtu est, dum scientias humanas acquirimus medio discursu. Vnde S. Tho. subiungit. *Et inde est, quod omnis conditionalis vera est necessaria, & omnis falsa est impossibilis: quia, ut dictum est, terminus consequentis necessario sequitur terminum antecedentis.* Quod certe de conditionalibus futurorum contingentium, quas passim habet Scriptura, non diceret Doctor Angelicus: quia ista non possunt vocari necessaria absolute, nec earum contradictoriae inpossibiles. Caetera, quae hic opponi possent, quaest. 7. opponemus, & diluemus.

50 Ex dictis in hac quaestione constat, omnem obiectum conditionatum seu necessarium, seu contingens, quod per propositionem conditionalem seu illatiuam, seu non illatiuam, eamque aut causalem, aut pure coniuunctiuam enunciatur, determinate verum, aut falsum esse citra omne decretum Dei actuale necens cum ipso conditionato conditionem, sub qua enunciatur. Quia, quotiescunque propositio determinate vera, vel falsa est veritate, aut falsitate formali, non potest non pariter eius obiectum verum, vel falsum esse veritate, aut falsitate obiectiua, ut constat. Sed enucleemus minutius veritatem hanc obiectiuam huiusmodi conditionatorum.

QVAESTIO IV.

Quid debeat poni ex parte conditionis, & quid ex parte conditionati, ut veritas obiectiua conditionata sit cognoscibilis a Deo.

Veritatem conditionatam obiectiuam, quemadmodum & propositionem conditionatam, cui correspondet, in quatuor species diuisimus supra quaest. 2. nempe in illatiuam solum, causalem solum, illatiuam simul, atque causalem, & pure coniuunctiuam. De quibus singulis singulatim in hac quaest. agendum est; praesuppositis tamen nonnullis, quae possunt omnibus quatuor esse communia.

Primò enim est supponendum, conditionem veritatis conditionatae bitariam posse poni in hypothese, siue apprehendi apprehensione constitutua hypothese. Primò per se scorsim. Secundò prout connotantem aliud quiddam. Quemadmodum obiectum bitariam potest iudicari. Primò per se scorsim. Secundò prout connotans aliud, iuxta doctrinam statutam supra disput. 23. quaest. 4. num. 106 & saepe alias repetitam. Vnde fit, ut, sicut iudicium affirmatiuum expressum, siue formale, de vno obiecto prout connotante alterum nequit non esse iudicium tacitum, siue virtuale de connotato, prout loco citato ostensum est, ita hypothese positua expressa, siue formalis de vno obiecto prout connotante alterum nequeat itidem non esse hypothese tacita, siue virtualis de connotato. Nam sicut affirmare expressè per iudicium, existere A coniuunctum cum B, est tacite affirmare, etiam existere ipsum B; ita supponere expressè per hypothese, existere A coniuunctum cum B, est tacite supponere pariter, existere ipsum B; ut satis per se notatum est. De hypothese autem negativa vnius obiecti prout connotantis alterum perinde itidem philosophandum est, ac de iudicio negativo vnius obiecti prout connotantis alterum locis citatis philosophati sumus. Applicet Lector huc doctrinam traditam ibi.

Hinc sequitur supponendum secundò, ad hypothese veritatis conditionatae omnia ea pertinere, quae vel directè, atque adeo expressè, siue formaliter, vel de connotato, atque adeo tacite, siue virtualiter supponuntur per illam. Sub eorum enim omnium hypothese perinde venit iudicandum conditionatum, ac si ea omnia directè, expressèque, siue formaliter posita essent in ipsa hypothese. Tacitum quippe, & expressum, siue virtuale, & formale omnino sunt æquivalentia, quoad rem attinet, ut satis ex se est manifestum. Vnde sequitur, ea etiam omnia per conditionatum connotari, taciteque subinde per iudicium de conditionato ipso affirmari; qua ratione diximus supra quaest. 1. à num. 8. per conditionatum connotari, per iudiciumque conditionati tacite affirmari conditionem, sub cuius hypothese est iudicabile, siue iudicandum venit conditionatum ipsum.

Tertiò sequitur supponendum, quando conditio veritatis conditionatae cum alio quopiam connexa est, etiam nequeat ea poni in hypothese, quam

quin terminus connexionis eius aliquo modo cognoscatur, quatenus nulla relatio potest cognosci sine termino suo, nullatenus tamen debere talem terminum poni in hypothesi, adhuc tacite, seu virtualiter, sed fat esse, quod ille extra hypothesim apprehendatur simpliciter. Sicut ad iudicandam relationem connexionis non opus est, quod iudicetur terminus eius, adhuc tacite, seu virtualiter, sed sufficit, quod apprehendatur simpliciter, ut supra disput. 23. quæst. 6. num. 143. & 144 ostendimus. Vbi discrimen attingens ad rem inter terminum relationis, & terminum connotationis exhibuimus, hic a Lectore recognoscendum. Vnde fit, ut per iudicium de conditionato ne tacite quidem affirmetur terminus connexionis conditionis; sicut affirmatur quivis terminus connotationis eius iuxta dicta suppositione precedente.

55 Quartò ex doctrinis citatis sequitur supponendum, ut iudicetur conditionatum prout connexum cum aliquo obiecto non pertinente ad suam hypothesim, nullatenus tale obiectum debere iudicari, adhuc tacite, seu virtualiter, sed fat esse, quod illud apprehendatur simpliciter extra hypothesim. Si vero conditionatum prout connotans aliquod obiectum non pertinens ad suam hypothesim iudicetur affirmatiue, tale iudicium tacite erit affirmatio de tali connotato, vnde, ut sit verum, necesse erit, quod ipsum connotatum re ipsa sub eadem hypothesi verum sit. Aliud est de iudicio negatiuo conditionati iuxta doctrinam generalem statutam disput. 23. quæst. 4. num. 106. iam citato.

56 Quintò est supponendum, conditionem bifariam in se posse poni in hypothesi. Primò cum præcisione ab ambobus extremis cuiuslibet contradictionis. Secundò prout coniuncta cum altero eorum. Quamquam enim ambo cuiuslibet contradictionis extrema nequeant realiter simul deficere; cum sit impossibile, quidpiam realiter neque esse, neque non esse, iuxta principium euidentissimum statutum in nostra Pharo Scient. disput. 9. quæst. 5. proposit. 1. proutque propterea repugnet, ut aliquid realiter habeat esse, & tale esse non sit realiter coniunctum, siue associatum, cum vno, vel altero ex extremis cuiuslibet contradictionis. At per intellectum siue creatum, siue diuinum bene potest quilibet quoad quoduis suum esse reale cum præcisione ab ambobus cuiuslibet contradictionis extremis concipi, atque adeo poni in hypothesi, aut etiam iudicari; per actum videlicet tendentem in illud præcisè, neque curantem de coniunctione reali eius cum vno, vel cum altero extremo talis contradictionis. Sic, licet Petrus non possit realiter esse existens, quin sit realiter coexistens aut Ioanni, aut negationi Ioannis; bene tamen potest concipi aut per hypothesim, aut per iudicium existens; quin concipiatur merito talis actus coexistens aut Ioanni, aut negationi Ioannis. Pariterque de huiusmodi cæteris censendum est.

57 Sextò denique possumus hic supponere ex dictis quæst. precedente, dicendisque fusiùs inferriùs quæst. 7. ad veritatem conditionatam contingentem, quæ eo ipso non illatiua debet esse, nullum decretum Dei prædefinitiuum requiri, prout multi ex Thomistis prætendunt, quod aut existens actu, aut positum in hypothesi connectat conditionem, alias indifferenterem, cum contingente conditionato. Vtrum autem aliquod aliud alterius generis decretum Dei ad omnem veritatem conditionatam sit requisitum, & qua ratione, ex

dicendis in hac quæstione constabit. Id prorsus certum est, aliunde, quam à decreto prædefinitiuo Dei, habere multas condiciones cum suis conditionatis esse connexas: quia id habent per suas essentias, ut cernitur in his, *Si existeret vnio, existerent extrema vnita. Si existeret actio, existeret terminus eius, & in alijs similibus.* His positus, fit.

Propositio 1.

Ad veritatem conditionatam non est 58
necesse, quod conditio à conditionato
distincta sit aliquo modo.

Hæc propositio mihi est certissima: nec video, quo pacto ab aliquo ea negari possit. Constatque aperte ex dictis supra quæst. 1. a num. 7. Vbi statuimus, quamlibet conditionem non solum posse verè iudicari iudicio expresso sub suomet hypothesi, sed necessariò iudicari semper tacite per iudicium expressum de suo conditionato. Vnde sequitur necessariò, quotiescunque iudicium conditionatum est verum, non posse non sub hypothesi conditionis vtrumque esse verum, conditionatum videlicet, & conditionem ipsam. Itaque cum hæc oratio, *Si Petrus existeret, Petrus existeret*, propositio sit citra omne dubium affirmatiua, verissimèque enuncians, exiturum Petrum, si existeret: necesse est, ut obiectum eius veritas sit conditionata. In qua conditio, & conditionatum idem omnino, diuerso tamen modo conceptum est; ex parte videlicet hypothesi apprehensum suppositiue, ex parte autem conditionati verissimè iudicatum, seu affirmatum. Quæ quidem veritas, etsi minus propriè sit illatiua, coniunctiua, & causalis; quia idem, propriè loquendo, nec secum connexum est, nec secum coniunctum, nec ad suum esse conduens; hæc tamen omnia suo modo habet, quatenus neque conditio sine conditionato esse potest, neque conditionatum potest à conditione separari, neque sine illa potest existere. Quorum primum ad sensum illatiuum, secundum ad coniunctiuum, & tertium ad causalem reducitur.

Propositio 2.

Impossibilis est respectu Dei condi- 59
tionata veritas, cuius conditio sit vna formalitas præcisè, conditionatum autem altera identificata cum primâ. Respectu verò nostri talis veritas possibilis est.

Ratio est. Quia, ut constat ex doctrinâ traditâ disput. 23. quæst. 6. num. 151. & postea sæpe repetita, Deus, utpote perfectè intuitiue cuncta conspiciens, nec per simplicem apprehensionem conditionis, nec per iudicium conditionati potest attingere cum præcisione vnam formalitatem, & non aliam; sicuti nos possumus, dum res cognoscimus abstractiue. Apud Deum quippe vna, & indiuisibilis entitas vnica est, & indiuisibilis veritas: etsi apud nos abstractiue cognoscetes multiplex formaliter esse possit.

Ex quo sequitur consentaneè ad doctrinam 60
elicitam ex isto principio disput. 24. quæst. 2. nec posse Deum conditionatè iudicare vnam ex suis relationibus personalibus sub hypothesi alterius præ-

præcisè sumptæ; sed oportere, vt tam ex parte hypothæsis, quàm ex parte conditionati totus Deus repræsentetur adæquatè, si Deus se ipsum conditionatè iudicat, vt verè, meà quidem sententia, iudicat iuxta dicta disput. 26. quæst. 3. Vnde rursus efficitur, quidquid nos de eadem re indiuisà conditionatè indicamus præscindendo formalitates, quarum aliæ ex parte conditionis, aliæ ex parte conditionati se habent, à Deo per vnicum prorsus iudicium conditionatum iudicari, posità indiuisim re totà tam ex parte hypothæsis, quàm ex parte conditionati iuxta doctrinam propositam.

Propositio 3.

61 Ad veritatem conditionatam illatiam solum, atque adeò non causalem, ea omnia, & sola debent ex parte hypothæsis poni, quæ ad connexionem conditionis cum conditionato intrinsecè spectant.

Nam, quemadmodum ad inferendum consequens absolutum ex antecedente absoluto, non solum prænotici debet ex parte antecedentis, ipsum habere esse, sed insuper, ipsum esse connexum cum conuequente; atque ita ex parte antecedentis poni debet, quidquid ipsum cum conuequente facit connexum, prout supra disput. 23. quæst. 3. num. 78. tetigimus ex dictis latius in Pharo Scient. disput. 2. quæst. 5. Ita ad inferendum consequens conditionatum ex antecedente posito in hypothæsi, vt per propositionem conditionatam solum illatiam inferatur, conditio, quæ vicem antecedentis habet, non tantum quoad suum esse, sed etiam quoad connexionem, quam habet cum conditionato, est concipienda ex parte hypothæsis, seu per hypothæsim supponenda, atque ita in ipsa hypothæsi ponenda sunt, quæcunque huiusmodi connexionem intrinsecè constituunt. Quod autem ea sola, & non alia poni debeant ex parte hypothæsis, inde fit manifestum: quia, quemadmodum sola connexio, atque adeò sola constitutiva eius absolutè posita inferunt connexionis terminum absolutè; ita sola connexio, atque adeò sola constitutiva eius per hypothæsim supposita inferunt connexionis terminum conditionatè. Ad veritatem autem conditionatam solum illatiam dumtaxat spectat inferre sub hypothæsi conditionis terminum connexionis eius, vt est notissimum.

62 Pro pleniore tamen intelligentiâ huius propositionis primò aduertendum est consentaneè ad dicta supra quæst. 2. num. 18. veritatem conditionatam solum illatiam duplicem esse. Alteram simpliciter talem appello, quando ita est verum conditionatum sub hypothæsi conditionis inferentis illud, vt non sit etiam verum contradictorium eius. Quod evenit quoties conditionatum aliàs est absolutè verum. Secundum quid autem talem dico, quando vtrumque contradictorium sub tali hypothæsi verum est; vt euenit, quoties conditionatum aliàs non est absolutè verum. Quibus duabus tertia veritas conditionata solum illatiam est addenda præscindens ab vtraque; qualis interuenit quando ex hypothæsi conditionati sumptæ præcisè verè iudicatur conditionatum, præscindendo ab eo, quod sit, aut non sit etiam verum eius contradictorium. Quod autem den-

tur istæ tres veritates; tum ex dictis loco citato constat, tum facile ostenditur. Quoad primam, quicquid quæ, quoties absolutè est verum, conditionatum habere esse, non potest non esse id etiam verum sub hypothæsi conditionis connexæ cum illo, atque adeò non auferentis, sed potius supponentis tale esse, vt est manifestum. Quoad secundam autem: quia, quoties absolutè est verum; conditionatum non habere esse, sub hypothæsi conditionis connexæ cum illo, & nullatenus influentis in illud, nequit non esse simul verum, & illud non habere esse; quia in casu hypothæsis conditio nullatenus influens in illud non daret illi esse, quod aliàs non habet; & illud habere esse; quia tale esse necessariò supponitur à connexionem conditionis. Quo fit, vt pro tali casu conditio prorsus sit impossibilis. Vnde non mirum, quod sub eius hypothæsi verificentur duo contradictoria simul, vt sub hypothæsi cuiusvis chymaræ impossibilis semper verificantur, vt demonstrauimus in Pharo Scient. disput. 1. De quo, præter dicta supra quæst. 2. num. 18. & dicenda tum circa proposit. 5. tum quæst. sequen. plura tradenda sunt inferius disput. 30. quæst. 5. Quoad tertiam denique veritatem inde ostenditur dari illam; quia conditio cum conditionato connexa essentialiter supponit esse illud, quodcumque ea est. Ergo ex hypothæsi, quod sit illa præcisè, nequit non esse iudicabile verè, & illud esse etiam præcisè, hoc est, præscindendo ab eo, quod sit etiam, aut non sit verum eius contradictorium. Cæterum, quia præcisiones istæ per intellectum dumtaxat sunt iuxta dicta suppositione quinta, non potest non esse hæc tertia veritas præcisua coniuncta re ipsa cum vna, vel altera duarum priorum: quia nequit esse conditionatum verum sub hypothæsi conditionis, quin re ipsa vel sit etiam, vel non sit verum eius contradictorium; cum sint hæc contradictoria extrema, quorum alterutrum dari debet re ipsa. Est tamen notandum, diuisionem veritatis conditionatæ solum illatiæ in talem simpliciter, & talem secundum quid in positiuâ tantum veritate, non item in negatiua locum habere. Veritas quippe conditionata solum illatiua, quando est negatiua, semper est simpliciter talis, vt ex dicendis infra circa proposit. 5. constabit. Quare de sola positiuâ veniunt intelligenda, quæ in hoc § & num. 62. dicta sunt.

63 Secundò aduertendum est, licet ad veritatem conditionatam solum illatiam fat sit, ex parte hypothæsis poni id, quod connexionem conditionis cum conditionato constituit, ei tamen non obitare, quod adijciantur aliqua alia, dummodò hæc non constituent causam efficaciter dantem esse conditionato; nam hoc in casu veritas eius non solum illatiua erit, sed simul illatiua, & causalis. E. g. hæc veritas est illatiua solum, si Deus reuelaret peccatum Petri, Petrus peccaret: atque etiam hæc, Si gallus cantaret, & Paulus dormiret, & Deus reuelaret peccatum Petri, Petrus peccaret. Tamen si secunda habeat ex parte hypothæsis, præter integrum constitutum connexionis conditionis cum conditionato, quod tantum habet prima, & est sola Dei reuelatio, galli cantum, & Pauli somnum: eoquod conditio secundæ ex omnibus hisce tribus compacta perinde atque conditio primæ, quæ est sola reuelatio, ita inferat conditionatum, vt nullo modo sit causa eius. Hæc tamen veritas, Si Petrus tentaretur tentatione A, & Deus reuelaret peccatum eius, Petrus peccaret. Et illatiua solum, & illatiua simul, atque causa-

causalis esse potest. Erit illatiua solam, si in casu hypothese tentatio A non efficax, sed sufficiens tantum causa foret peccati Petri; eoquod Petrus per illam ad peccatum impulsus ei non succumberet, sed resisteret, & non peccaret. Illatiua autem simul, atque causatiua erit, si in casu hypothesis tentatio A causa efficax foret peccati Petri; eoquod Petrus per illam ad peccandum impulsus, ei consentiret, & peccaret. Similiterque de alijs similibus philosophandum est.

64 Tertiò denique est aduertendum, si constitutio connexionis cum conditionato adiungatur ex parte hypothesis aliquid ipsi conditionato oppositum, fore ut sub tali hypothesis, utpote conditionis chymaricæ, utrumque contradictionis extremum sit illatiuè verum. Sic sub hypothesis quòd existeret reuelatio Dei de peccato Petri, & simul actus fidei supernaturalis de carentiâ talis peccati, quod coniunctum prorsus repugnat, verum conditionatè est, exiturum, & non exiturum simul ipsum Petri peccatum. Pariterque in similibus. Nonnulla alia de veritatibus conditionatis illatiuis venient dicenda inferius circa proposit. 5.

Propositio 4.

65 Ad veritatem conditionatam causalem solam, atque adeò non illatiuam, non semper necesse est, quòd ponantur ex parte hypothesis omnia, quæ insuunt, siue concurrunt ad existentiam conditionati: potest enim hoc plerunque iudicari verè sub hypothesis vnus, aut duorum, aut plurium illorum cum præcisione à reliquis. Interdum tamen, ut iudicetur verè, omnia illa simul ex parte hypothesis ponenda necessariò sunt.

Prior pars huius propositionis contra aliquos Recentiores est, asserentes, quacunquè immediate concurrunt ad causandum effectum siue vt causa, siue vt conditiones causandi, ea omnia debere semper poni in hypothesis, vt verè iudicetur effectus conditionate in sensu causali: atque ita tacitè supponi, quotiescunquè propositio causalis ea omnia non exprimit. Vnde, cum dicimus, *Si Petrus vocaretur vocatione A, consentiret*, cætera omnia, quæ vnà cum vocatione A ad consensum Petri concurrerent, sub hypothesis talis propositionis subintelligenda esse, cenent, vt illa sit vera. Ego verò, vt huius sententiæ falsitatem, & veritatem vtriusque partis meæ propositionis ostendam.

66 Suppono primò, hoc differre veritatem causalem ab illatiuâ, quòd in illatiuâ connectio, qua illatio nectitur, ex parte hypothesis ponitur, vt vidimus proposit. 3. In causali verò causalitas, à qua sumit appellationem, ponitur ex parte conditionati. Sensus enim huius causalis, *Si existit ignis, existet calor*, est, si extiterit ignis, calor existet dependenter ab igne; seu, calor causabitur, siue dependebit ab igne; seu, ignis causabit calorem; seu, calor existet, simul & causalitas, siue dependentia eius ab igne. Quæ omnia in idem recidunt. Ex quo vnum valde notandum inferitur. Conditionalem causalem à purè coniunctiuâ eo solam differre, quòd in causali sub hypothesis conditionis duo ponuntur eidem conditioni

coexistentia, effectus scilicet, & causalitas, quæ effectus ipse dependet ab ipsâ conditione. In purè autem coniunctiuâ sub hypothesis conditionis aliud quidpiam à conditione independens ponitur eidem conditioni coexistens, siue coniunctum. Quæ sanè diuersitas materialis est, nec modum variat enunciationum conditionalium: cum sit diuersitas orta solam ex diuersitate naturæ eorum, quæ sub hypothesis conditionis ipsi conditioni coexistunt, siue cum illâ coniunguntur.

67 Suppono secundò ex doctrinâ traditâ supra disput. 23. quæst. 4. num. 106. idem obiectum prout subest alijs pluribus, seu prout connotans illa plures constituere veritates pluribus indicijs iudicandis, etiam à Deo. Quod verum est, siue tale obiectum cum alijs, quæ connotat, connexum, siue ab eis absolutum sit. Distincta quippe veritas est, *Petrus coexistit Ioanni*, atque, *Petrus coexistit Paulo*. Similiter distinctæ veritates sunt istæ, *Actio A procedit à Deo*, siue, *Deus agit actione A*, ab istis, *Actio A procedit à creaturâ*, siue, *Creatura agit actione A*. Sicut & istæ, *Entitas A oritur ab agente*, &, *agens mediâ illâ agit*, distinctæ ab his sunt, *Entitas A recipitur in passio*, &, *passum mediâ illâ patitur*. Quarum omnium veritatum distinctio à solâ sumitur distinctione connotatorum. Quoniam autem omne obiectum conditionatum non aliter, quàm prout subest suæ conditioni, siue prout connotans illam sub ipsius hypothesis est indicabile, uti supra quæst. 1. num. 6. dicebamus; consequens est, vt quoduis obiectum conditionatum tot valeat veritates conditionatas constituere, quot sunt conditiones, sub quarum hypothesis, atque adeò prout illas connotans vere illud iudicabile est. Est autem sæpe sapius iudicabile verè tum sub hypothesis aggregati multorum aiorum obiectorum, tum sub hypothesis singulorum, aut aggregatorum minorum contentorum in illo. Pro cuius explicatione, quod attinet ad veritates conditionatas causales, de quibus modò sermo est.

68 Suppono tertiò, effectum conditionatum tunc esse conditionatè verum, non solam sub hypothesis aggregati eorum omnium, quæ ad ipsum causandum concurrerent, sed etiam sub hypothesis singulorum, aut aggregatorum minorum contentorum in illo, quando sub hypothesis cuiusvis ex singulis, aut ex minoribus aggregatis cætera conditionatè sunt vera. Quando tamen è contra ita est effectus conditionatè verus sub hypothesis aggregati omnium ad ipsum concurrentium, vt sub nullius eorum, aut aggregati minoris hypothesis cætera sint vera conditionatè, tunc effectus sub vnica hypothesis totius dicti aggregati erit verus conditionatè, vnicamque subinde constituet veritatem causalem. Est autem sermo in vtroque casu de aggregato omnium ita ad effectum concurrentium, vt, eis omnibus existentibus, ille etiam existeret, &, quouis eorum deficiente, ille etiam deficeret. Explicemus hæc per exempla. Sit conditionatè verum, exiturum effectum A, si existerent causæ B C D E, & quouis earum deficiente, non exiturum; (v. g. exiturum actum amoris A, si existerent voluntas B, & cogitatio C, & habitus D, & decretum Dei concurrenti E, & non exiturum, deficiente quouis istorum). Dico primò, si sit etiam conditionatè verum, exituras causas C D E, si existeret causa B, non posse non esse quoque conditionatè verum, exiturum effectum.

effectum A, si existeret præcisè causa B. Est clarum. Quia, supposito, quòd, existentibus B C D E, existeret A, & existente B, existeret B C D E, necesse est, vt, existente B præcisè, existeret A. Ob eandemque rationem, verus erit effectus A sub hypothese solius C, vel D, vel E, si sub eadem hypothese sint veræ reliquæ causæ tres. Tum verus erit effectus A sub hypothese aggregati ex B, & C, vel ex C, & D, vel ex B C D, cæteri que combinationibus, si sub eadem hypothese fuerint veræ causæ residuæ. Vnde patet effectum A tot veritates conditionatas causales constituere posse à distinctione conditionum connotatarum distinctas inter se, atque ad eò distinctis iudicijs indicabiles, quot sunt possibiles hypotheses aut vnus, aut plurius, aut omnium suarum quatuor causarum, sub quibus tum ille, tum causæ residuæ veræ conditionatè sint. Iam sit rursus conditionatè verum, exiturum effectum A, si existerent causæ B C D E, & quauis earum deficiente, non exiturum. Dico secundo, si sub nullius earum, aut aggregati minoris hypothese sint conditionatè veræ causæ residuæ, sub nullius earum, aut aggregati minoris hypothese esse conditionatè verum ipsam effectum. Est etiam clarum. Quia supposito, quòd, deficiente quauis ex causis B C D E, non existeret effectus A; & ex hypothese causæ B non sit verum, exituras reliquas tres, & consequenter verum sit, earum aliquam defecuram, necesse est, vt ex hypothese causæ B non sit verum, exiturum effectum A, sed potius sit verum, non exiturum. Tantumdemque de cæteris comparationibus venit dicendum. Vnde patet, effectum A in hoc casu vnica tantum veritatem conditionatam causalem constituere posse, qua sub hypothese aggregati omnium dictarum quatuor causarum existentia eius vera est. Per quæ satis perspicue manet probata vtraque pars propositionis: neque alia eget, probatione.

69 Modò ex dictis inferitur primò, quoties multæ causæ ad existentiam effectus conditionati concurrunt, vt, eis omnibus existentibus, ille etiam existeret, & quauis earum deficiente, ille etiam deficeret, & quæ sub hypothese aliarum conditionatè veræ sunt, tum positæ ex parte hypothese, tum positæ ex parte conditionati posse conferre ad veritates conditionatas talis effectus; eas verò, quæ sub hypothese aliarum conditionatè non sunt veræ, positæ tantum ex parte hypothese. Quæ autem ex parte conditionati ponibiles fuerint, tum simul cum effectu conditionato per idem iudicium, tum seorsim per diuersum iudicabiles erunt.

70 Secundo inferitur, decretum Dei essentialiter requisitum ad existentiam tam conditionatam, quam absolutam cuiusvis creature, atque ad eò inrer causas cuiusvis effectus positiui necessariò connumerandum, tunc ad veritatem conditionatam eius tam ex parte hypothese, quam ex parte conditionati positum conferre posse, quando illud conditionatè est verum sub hypothese vnus, aut plurius ex alijs causis, quæ simul cum illo concurrunt ad talem effectum: quando verò ex nullius earum hypothese verum conditionatè est, positum dumtaxat ex parte hypothese poterit ad veritatem conditionatam effectus deseruire.

71 Porro ad omnem veritatem conditionatam cuiuslibet entis creati esse essentialiter requisitum aliquod Dei decretum, certissima, & concors Theologorum sententia est; à qua nullus Nostro-

rum vnquam recessit; quidquid dixerint aliquando nonnulli Thomistarum. Dum enim Nostri decretum prædefinitorium Thomisticum, aut etiam quoduis aliud actualiter, & absolute existens ad eiusmodi veritates conditionatas, negant, requiri, nevtquam dicunt, aut censent, quidpiam creatum sine aliquo decreto Dei posse veram existentiam aut absolutam, aut conditionatam habere; censent tamen, & dicunt, ad veritatem existentia conditionata sat esse, quòd tale decretum aut ex parte hypothese, aut ex parte conditionati aliquo ex predictis modis ponatur; quin actualiter, & absolute existens sit. Vti iuxta sententiam omnium euidenter euenit alijs causis; quæ, cum, a actualiter, & absolute existentes non sint perinde, ac decretum diuinum, requisitæ sæpe sunt essentialiter ad veritatem conditionatam entis creati. De quo plura dicenda venient infra. quæst. 7. Quale autem debeat esse decretum Dei concurrendi cum causâ libera, vt huius libertas cum illo indemnis coherere possit, aliæque incommoda videntur, in tract. de Providentiâ Dei discutendum à nobis est.

Duo super sunt aduertenda. Primum, Quæ diximus de aggregato causarum ad eundem effectum conditionatum concurrentium, pariter esse intelligenda de aggregato tum causarum tum conditionum cauendi positinarum, negatarumque, in quibus censentur negationes impedimentorum ex parte causarum requisitæ. Secundum. Requisitorum ad existentiam conditionati alia esse determinare talia; sine quibus determinatè sumptis veritas talis existentis conditionata stare non potest. Alia esse talia vagè, siue sub dysfunctione, quatenus existentia conditionati, atque ad eò veritas conditionata eius ita ab his penderet, cum hisque stat, vt ab alijs similibus horum loco subrogatis pariter penderet, cum eisque pariter staret. E. g. ad existentiam peccati Petri, atque ad eò ad veritatem conditionatam eius voluntas Petri determinata est requisita: secus tentatio determinata A: sed vel A, vel B, vel alterutra. Pariterque in similibus.

Propositio 5.

Ad veritatem conditionatam illatiam simul, & causalem ex parte hypothese omnia illa poni vel debent, vel possunt, quæ vel debere, vel posse poni, diximus, tum ad veritatem conditionatam illatiam solum proposit. 3. tum ad veritatem conditionatam causalem solum proposit. 4.

Hæc propositio, cum ex duabus præcedentibus composita sit, per ea, quæ in ambarum probationem adduximus, simul sumpta sufficienter manet probata: nec alia indiget probatione. Siquidem, quæcunque probant, dari duas partes, ex quibus solis totum componitur, eo ipso probant, dari totum. Debent tamen pleniore intelligentiâ sensus huius propositionis adiungi etiam illi, suâ seruata proportione, quæcunque ei conuenerint ex adiunctis duabus præcedentibus. Quod facili quique prestare poterit.

Vnum præterea est adnotandum, conditionem veritatis conditionatae illatiæ simul, & causalis duplicem esse posse. Alteram, quæ secundum idem esse aut totale, aut partiale sui & cau-

set conditionatum, & inferat illud. Alteram, quæ secundum unam partem sui causet conditionatum, & secundum aliam ab illâ adæquatè distinctam inferat illud: atque ita in primo casu causa conditionati intrinsecè sit cum illo connexa, atque adeo suâ naturâ determinatâ ad illud causandum; in secundo verò causa conditionati absolutâ sit à conditionato, atque adeo indifferens naturâ suâ ad illud causandum, vel non causandum. Exemplum prioris casus sit hæc veritas, *Si Petrus prædeterminaretur qualitate physica ad amandum, amaret.* Posterioris autem hæc, *Si Petrus induceretur ad amandum cogitatione A, & Deus revelaret eius amorem, amaret.* Quomodo autem non possit effectus esse liber, quando causa immediata eius intrinsecè est connexa cum illo, inferius disput. 30. quæst. 5. probandum est.

75 Porro, cum sermo in propositione sit de veritate conditionatâ, quæ simul sit causalis, & illatiua eiusdem conditionati; dubitari hic potest, an sit etiam dabilis veritas conditionatâ, quæ sit causalis vnius ex extremis contradictionis, & illatiua alterius. Atque ita talis, vt ex eius hypothesei vtrumque extremum contradictionis sit simul verum; vti aliquando est ex hypothesei illatiuâ solùm, & non causalij iuxta doctrinam supra statutam circa proposit. 3. num. 62.

76 Censeo, non esse dabilem veritatem conditionatam, quæ simul sit causalis vnius ex extremis contradictionis, & illatiua alterius, si extremum causandum sit positium, & inferendum negatiuum: bene tamen, si vice versâ extremum causandum sit negatiuum, & inferendum positium. Quod vtrumque vt ostendam, suppono duo principia latè mihi probanda inferius disput. 30. quæst. 5. Primum est. Quando actus positius causæ A cum actu seu positio, seu negatio causæ B connexus est, nequit causa A euadere proximè potens ad talem actum sine iuuamine, & influxu causæ B. Secundum est. Quando actus negatiuus causæ A cum actu negatio causæ B connexus est, (cum positio quippe nequit esse connexus), bene potest causa A euadere proximè potens ad talem actum sine iuuamine, & influxu causæ B. Quoniam scilicet veritas conditionatâ de existentia sine contradictione termini sub conditione existentia actus cum eo connexi, per quam iuxta dicenda ibidem completur in vtroque casu potentia proxima causæ A, in primo quidem ab influxu causæ B est dependens: in secundo verò non item.

77 Ex primo horum duorum principiorum, probo priorem partem meæ assertionis. Quia, si quæ veritas conditionatâ causalis extremi contradictionis positivi, & illatiua negatiui dabilis esset, maximè ea, in qua vnâ cum causâ efficaci alicuius actionis poneretur ex parte hypothesei aliquid connexum cum negatione talis actionis. Sed hæc non. Ergo nulla. Cætera patent. Probo minorem. Sitque A causa, quæ ponitur esse efficax alicuius actionis connexumque cum negatione talis actionis, ponendum vnâ cum causâ A in hypothesei ad veritatem conditionatam, de qua tractamus, constituendam sit effectus, vel actio causæ B. Et arguo sic. Hoc ipso, quòd actio causæ B connectitur cum negatione, siue omissione actionis causæ A, ipsa actio causæ A connectitur cum omissione actionis causæ B, vt est certum. Ergo iuxta principium primum nequit esse causa A proximè potens ad suam actionem absque influxu causæ B media omissione suæ actio-

nis præstando. Ergo ex hypothesei, quòd desit talis influxus causæ B, necesse est, quòd desit talis potentia proxima causæ A. Ast hypothesei de existentia causæ A, & simul de existentia actionis causæ B alia non est ab hypothesei de existentia causæ A, & simul de defectu influxus causæ B præstandi media omissione suæ actionis in complementum potentia proxima causæ A. Ergo ex hypothesei quòd simul existant causa A, & actio causæ B, necesse est, quòd causa A existat sine potentia proxima ad suam actionem, & consequenter impossibile, quòd talis actio à tali causâ sub tali hypothesei procedat. Vnde concluditur, ex hypothesei, quòd simul existant causa A, & actio causæ B, non posse esse verum conditionatè, extituram simul, & non extituram actionem causæ A, extituram quidem causaliter, & non extituram illatiuè. Repugnareque proinde vniersè veritatem conditionatam, quæ simul sit causalis extremi contradictionis positivi, & illatiua negatiui.

Declaremus hoc per exemplum. Quoniam 78 enim hæc propositio sit causalis, & vera, *Si Petrus tentaretur, peccaret;* hæc non erit causalis simul, & illatiua, atque adeo vera quoad vtrumque contradictionis extremum; *Si Petrus tentaretur, & Deus revelaret, eum non peccaturum, Petrus peccaret simul, & non peccaret;* sed quoad alterum erit falsa: atque adeo vera hæc, non tamen causalis, sed illatiua solùm, *Si Petrus tentaretur, & Deus revelaret, eum non peccaturum, Petrus non peccaret.* Quoniam, vt prima propositio sit vera, & causalis, tentatio Petri immunis debet poni in hypothesei ab omni impedimento peccati; qualiter non ponitur in secunda; eoquòd reuelatio Dei de negatione peccati, cum qua coniuncta ponitur, impedimentum est potentia proxima Petri ad peccandum iuxta argumentationem factam, atque adeo & peccati. Quare secunda propositio in sensu simul causalis, & illatiuo vera non est. Bene tamen tercia in solo illatiuo.

79 Probo iam secundam partem meæ assertionis ex secundo principio. Iuxta quod, vt causa A reuera sit efficax, atque adeo proximè potens ad omissionem connexam cum omissione causæ B, nullo causæ B influxu indiget; pleneque proinde habet in potentia suâ tum suam omissionem, tum omissionem causæ B citra vllum huius influxum. Quo fit, vt ex suppositione, quòd causa A ad omissionem suam determinatur, vt adæquatè, & plene potest, per nullam aliam causam sit impedibilis talis eius ommissio, impossibileque consequenter sit omne cum eâ incompatible. Vnde rursus efficitur, vt, si simul cum causâ A (alioquin pro suâ plenitudine potestatis reuera ommissiua) ponatur in hypothesei quidpiam inferens contradictorium omissionis, non possit non sub tali hypothesei vtrumque contradictorium esse conditionatè verum, omissionem scilicet veritate causalis, & eius positium, contradictorium veritate illatiuâ. Nec mirum, cum in tali casu tale quid cum omissione incompatible, & eius contradictorium inferens impossibile sit, vt pote nullatenus valens omissionem aliâ futuram impedire; aut (quòd est idem) ad existentiam contradictorij eius quidpiam conferre.

Explicemus amplius etiam hoc per exemplum. Quoniam enim Petrus proximè potens ad non peccandum nequit non esse iuxta dictum.

principium secundum plenè etiam potens ad impediendam reuelationem Dei de suo peccato citra vllum influxum ipsius Dei in omissionem talis reuelationis; casu, quòd Petrus eà suà plenitudine potestatis se se ad non peccandum determinet, consequenter fit impossibilis talis Dei reuelatio, utpote medià qua nec potest Deus peccatum Petri, aliàs pro ipsius arbitrio non futurum, inducere, nec talis peccati omissionem, aliàs futuram, impedire. Vnde, si semel verum sit, Petrum sponte suà non peccaturum ex hypothesi, quòd tentetur, etiam si ex parte hypothesi adijciatur reuelatio Dei de peccato, manebit id verum; quia reuelatio adiecta nec dabit existentiam peccato, nec impedit carentiam eius in tali hypothesi; quia tamen illatiua peccati est, insuper verum erit sub tali hypothesi, Petrum peccaturum. Atque ita sub integrà hypothesi (de conditione in tali casu reuera impossibili) vtrumque contradictionis extremum erit conditionatè verum, negatiuum quidem causaliter, & positiuum illatiuè. Quod erat ostendendum.

81 Hinc aduertendum sequitur, dixisse nos supra proposit. 3. num. 62. tunc ex hypothesi conditionis connexæ cum conditionato, & nihil conducentis ad illud verificari duo contradictoria, quando aliàs illud absolutè verum non est: quia ibi tantum agebamus de veritate conditionatà illatiuà solùm, & non causali: qua veritate tunc solùm sunt ambo extrema contradictionis vera, quando negatiuum aliàs est absolutè verum, & positiuum inferitur ex conditione. Modò tamen agimus de veritate conditionatà causali vnius, & simul illatiuà alterius ex extremis contradictionis: qua veritate, etiam quando extremum negatiuum absolutè verum non est; quia causa efficax eius absolutè non extat; ambo nihilominus erunt simul conditionatè vera sub hypothesi complectente tum causam efficacem negatiui, tum aliud quid connexum cum positiuo, atque adeo inferens illud, vt constat ex dictis circa secundam partem nostræ assertionis.

82 Ex dictis autem circa primam constat etiam, diuisionem loco citato adductam veritatis conditionatæ solùm illatiuè in talem simplicitet, & talem secundum quid, dumtaxat in veritate huiusmodi positiuà, non item in negatiuà locum habere, vt ibi etiam notauimus. Nam sub hypothesi conditionis inferentis conditionatum negatiuum in nullo euentu sunt simul vera ambo extrema contradictionis; vt sæpe sunt ex hypothesi conditionis inferentis conditionatum positiuum iuxta iam dicta. Etenim sub hypothesi, quòd Deus reuelaret, non extitutum peccatum Petri, semper est simpliciter verum, peccatum Petri non extitutum; siue existentia, siue non existentia eius sit aliàs absolutè vera; & siue ponantur, siue non ponantur ex parte hypothesi vnà cum tali reuelatione quæuis principia eius. Eò videlicet quòd (vt ex doctrinà datà constat) reuelatio de negatione peccati Petri impedimentum est tollens è medio omnem potentiam proximam ad tale peccatum. Certum est autem, ex hypothesi, quòd nulla potentia proxima ad tale peccatum daretur, verissimè illud atque simpliciter non extitutum. Videantur plura ad rem dicenda disp. 30. quæst. 5.

Propositio 6.

Ad veritatem conditionatam purè 83
coniunctiuam nihil ampliùs requiritur, quàm, quòd conditionatum hypotheticè coexistat, siue coniungatur conditioni: quæcunque demum sint conditio, & conditionatum.

Hæc propositio ex dictis hætenus est manifesta. Quia, quòd prout coniunctum cum altero, siue prout connotans alterum sub ipsius hypothesi est conditionatè iudicabile, id verum conditionatè est in sensu purè coniunctiuo. Quilibet autem sub cuiuslibet hypothesi est conditionatè iudicabile, quando aliàs illud est absolutè verum, prout exponemus latè infra quæst. 8. Vnde veritas conditionata purè coniunctiuam per omnia, aliàs vera absolutè, seu positiua, seu negatiua diuagatur. Spectarique etiam subinde potest circa ea conditionata obiecta, quæ illatiuè etiam, aut causaliter vera sunt, præscindendo ab illatione, & causalitate, vt ex dictis in præcedentibus etiam est notum, magisque innotescet ex dicendis quæst. 8.

Propositio 7.

Ad quoduis genus veritatis conditio- 84
natæ sola conditio debet poni in hypothesi; non item id, à quo conditio dependet vel tanquam à causà, vel tanquam à termino connexionis: nam ab hoc hypothesi præscindit. Cum quo fiat, debere aliter apprehendi omne id, ad quod conditio relata est.

Hæc propositio ex suppositionibus præmissis principio quætionis, ex alijsque dictis circa præcedentes propositiones satis, superque nota est. Neque alià eget probatione. Itaque ex parte hypothesi huius veritatis, *Si Petrus præueniretur cogitatione A, consentiret*; nec causæ cogitationis adhuc essentielles, nec alius quilibet terminus connexionis eius supponi debet. Vnde patet, nec decretum, nec scientiam, nec providentiam Dei, à qua talis cogitatio esset, aut esse posset, si daretur, ad hypothesim pertinere talis veritatis: ab eis enim omnibus hypothesi ipsa præscindit. Tantumdemque censendum est de cæteris veritatibus conditionatis. Ex qua doctrinà facile soluemus suo loco sophisma quoddam, quòd à nonnullis fieri solet contra scientiam mediam.

Sed obijci potest contra illam. Cogitatio illa 85
A e.g. nullatenus potest re ipsa existere sine aliquo decreto Dei, sine alijsque principijs sibi essentialibus. Ergo neque potest supponi re ipsa existens, vt in hypothesi supponitur, quin pariter in eadem hypothesi supponantur existentia dicta principia. Hæc consequentià non parum virgiri possunt, qui putant, Deum non posse absolutè iudicare, effectum existere, quin pariter eodem iudicio iudicet, existere causam, cum qua effectus essentialiter connexus est: nam, quòd ad rem attinet, eadem est ratio de apprehensione ponente in hypothesi realem existentiam effectus, ac de iudicio absoluto eius, iuxta id, quòd dice.

dicebamus in simili supra num. 52. Me verò dicta consequentia non premit, qui cenſeo, necesse non eſſe, quòd Deus per eundem actum iudicet, aut aliter concipiat simul eff. cum, & causam essentialem eius iuxta doctrinam vniuersalem de cognitione relatiuorum, & connexorum, quam tradidi disput. 23. quest. 6. & 7. Ex quo patet, nec per eundem actum, quo effectus à Deo ponitur in hypothesi, debere causam etiam poni, quantum nis essentialis sit. Tamen illa tanquam terminus connexionis effectus non possit non aut comitantè, aut antecedenter apprehendi extra hypothesim, per aliam scilicet apprehensionem simplicem non constitutum hypothesi, secundum doctrinam etiam datam loco citato.

86 Cæterum, quanquam nullus terminus connexionis titulo talis cum re connexa, cuius est terminus, debeat simul poni in hypothesi eius veritatis conditionatæ, cuius res sola sine termino, siue seorsim ab illo potest esse conditio; hoc non tollit, quominus res connexa, & terminus connexionis eius simul possint poni in hypothesi pro aliâ veritate conditionatâ constituendâ. Sicut res etiam non connexa modò sola, modò associata cum qualibet aliâ potest poni in hypothesi ad constituendas diuersas veritates conditionatas. Quòd si associata, aut in hypothesi expressè, & ex quo supponente vtramque rem indiuisim; aut in hypothesi supponente vnam earum expressè, & directè, & alteram ex eobnotato tacitè, siue virtualiter iuxta dicta suppositione primâ factâ supra n. 52.

QVAESTIO V.

Vtrum Deus certò, & infallibiliter cognoscit obiecta conditionata necessaria. Et qua ratione.

87 Sermo est de obiectis conditionatis necessarijs necessitate conditionatâ continente ipsis ex hypothesi conditionis; siue illa aliàs absolutè sint necessaria, siue contingentia sint, siue impossibilia iuxta diuisiones factas supra quest. 2. Agemus autem imprimis in hac questione de obiectis conditionatis conditionate necessarijs necessitate metaphysicâ. Nonnihil tamen deinde dicemus etiam de necessarijs necessitate solùm physica, vel morali. Tamen hæc, utpote metaphysicè, atque adeò simpliciter contingentia, ad sequentes potiùs quæstiones pertineant, quam ad præsentem.

Propositio 1.

88 Omne obiectum conditionatum conditionatè necessarium necessitate metaphysicâ quatenus tale omnino certò, & infallibiliter, perque scientiam metaphysicè necessariam cognoscitur à Deo.

Ab hac propositione nemo dissentit. Quia omne obiectum metaphysicè necessarium quatenus tale eo ipso est necessitate metaphysicâ necessariò verum, atque adeò necessariò cognoscibile ab intellectu Dei, utpote necessariò cognoscibili omnis obiecti veri. Vnde fit, scientiam Dei de obiecto metaphysicè necessariò & metaphysicè necessariam

esse quoad suam existentiam. Quia eo ipso, quòd Deus est metaphysicè necessitatus ad cognoscendum omne verum, (aliàs posset esse ignarus aliquid veri, quod ei repugnat), nequit non esse scientia Dei tam necessaria in suâ existentia, quam eius obiectum in suo esse, atque adeò in suâ veritate obiectiuâ necessarium est.

Cæterum, quia veritas conditionata obiecti 89 conditionati conditionatè necessarij aut tantùm illatiua, aut tantùm causalis, aut simul illatiua, & causalis, aut purè coniunctiua considerari potest iuxta diuisiones factas quest. 2. & vberius explicitas quest. 4. oportet, vt de singulis hisce membris, quod ad propositum attinet, singillatim dicamus. Et primò, si veritas conditionata necessaria sit tantùm illatiua; eoquòd conditio cum conditionato connexa est, nullo tamen modò influens in illud, aut in eius contradictorium, tres casus sunt possibilijs. Primus, quando conditionatum est absolutè necessarium; vt, *Si creatura est existens, Deus est existens*. Quo casu veritas conditionata cognita à Deo duplici titulo est necessaria; scilicet propter necessitatem absolutam conditionati, & propter conditionatam oriundam ex necessariâ illatione conditionis. Secundus, quando conditionatum est absolutè impossibile, atque adeò & ipsa quoque conditio cum eo connexa impossibilis est; vt, *Si Deus reuelaret, secundum Deum esse existentem, secundus Deus esset existens*. Quo casu necessariò venit à Deo cognoscenda omnis contradictio extremorum ex tali hypothesi necessariò sequuta. Tertius, quando conditionatum est absolutè contingens. Qui casus rursus in tres sub se contentos est diuidendus. Primum, cum conditio, & conditionatum sunt res positivæ. Secundum, cum conditio & conditionatum sunt negationes. Tertium, cum conditio est res, & conditionatum negatio. (Quartus quippe, in quo conditio sit negatio, & conditionatum res, non datur; eoquòd nulla negatio connexa est cum vlla re; quandoquidem, nulla re existente, non posset non existens esse, quo pacto existens dici potest, omnis negatio). Et quidem in tribus istis casibus ex hypothesi conditionis semper, & necessariò est verum, atque adeò semper, & necessariò est à Deo cognitum conditionatum secundum se præcisè consideratum; quia illud vt sic semper infert necessariò conditio. Quòd tamen illud solùm, seiuictumque à suo contradictorio, vel associatum, coniunctumque cum illo sit verum, & à Deo cognitum, in primo trium dictorum casuum contingens est, utpote ab arbitrio causæ dependens, à qua liberè conditionatum ipsum venit oriundum: in alijs verò duobus casibus non item. Etenim, quando conditionatum est res positiva, vt in primo dictorum casuum, si ea aliàs à suâ causâ liberâ absolutè extitura est, ex hypothesi conditionis cum ipsâ connexa erit conditionatè verum, eam sine suo contradictorio, atque adeò simpliciter extituram; si tamen ea aliàs à suâ causâ liberâ non est extitura absolutè, ex hypothesi conditionis cum ipsâ connexa conditionatè erit verum, eam simul cum suo contradictorio extituram, seu, quod est idem, eam extituram simul, & non extituran: extituram; quia id suapte essentiali supponeret talis conditio: & non extituram; quia aliàs ea non erat à suâ causâ extitura, & conditio, utpote nullatenus causatiua eius, nihil ad existentiam eius conferret: quo fit, vt conditio pro tali casu prorsus sit impossibilis, ob idque ex hypothesi eius duo extre-